

Vergaderjaar 1993–1994

23 568

Wijziging van de Ontgrondingenwet en andere wetten

A

OORSPRONKELIJKE TEKST VAN HET WETSVORSTEL EN DE MEMORIE VAN TOELICHTING, ZOALS DEZE AAN DE RAAD VAN STATE ZIJN OVERGELEGD EN VOOR ZOVER NADIEN GEWIJZIGD

I VORSTEL VAN WET

– In het wetsvoorstel werd bij aanhaling van wetten met een citeertitel het Staatsblad waarin zij waren geplaatst, vermeld.

– De oorspronkelijke tekst van artikel 4a luidde:

Artikel 4a

1. Deze wet is mede van toepassing op ontgrondingen op het continentaal plat, bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Mijnewet continentaal plat (Stb. 1965, 428).

2. De Mijnewet 1810 (Bulletin des Lois, nr. 285) en de Mijnewet continentaal plat zijn niet van toepassing op ontgrondingen.

3. Indien het betreft delfstoffen als bedoeld in artikel 2 van de Mijnewet 1810, wordt een vergunning niet verleend dan na overleg met Onze Minister van Economische Zaken.

– De oorspronkelijke tekst van artikel 6 luidde:

Artikel 6

Een voordracht tot een besluit als bedoeld in artikel 5, eerste lid, wordt Ons gedaan door Onze Minister van Verkeer en Waterstaat, de Raad voor verkeer en waterstaat gehoord.

– De oorspronkelijke tekst van de aanhef van artikel 7b, tweede lid, luidde:

Artikel 7

2. Ten behoeve van het in het eerste lid bedoelde overleg zijn Onze Minister van Verkeer en Waterstaat en

gedeputeerde staten verplicht elkaar stelselmatig inlichtingen te verstrekken met betrekking tot:

– De oorspronkelijke tekst van artikel 7e luidde:

Artikel 7e

Indien de beoogde winplaats in strijd is met het geldende bestemmingsplan, een ter inzage gelegd ontwerp voor een herziening van het bestemmingsplan of een geldend voorbereidingsbesluit ter zake, en de gemeenteraad niet binnen de in artikel 7d gestelde termijn heeft meegedeeld bereid te zijn planologische medewerking te verlenen, geven gedeputeerde staten, indien wordt overgegaan tot het nemen van een besluit tot vaststelling van de winplaats in een streekplan, tegelijkertijd toepassing aan artikel 37, vierde of vijfde lid, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, ertoe strekkende dat het bestemmingsplan in overeenstemming is met het besluit tot vaststelling van de winplaats.

– De oorspronkelijke tekst van artikel 10, eerste lid, luidde:

1. Op de voorbereiding van een besluit betreffende verlening of weigering onderscheidenlijk wijziging of intrekking van een vergunning zijn de in de paragrafen 3.4A.2 tot en met 3.4A.5 onderscheidenlijk paragraaf 3.4A.6 van de Algemene wet bestuursrecht geregelde procedure, alsmede afdeling 13.2 van de Wet milieubeheer van toepassing.

– De oorspronkelijke tekst met betrekking tot artikel 11 luidde:

Artikel 11 vervalt.

– De oorspronkelijke tekst van artikel 25a luidde:

Artikel 25a

1. De door Onze Minister van Verkeer en Waterstaat of gedeputeerde staten aan te wijzen personen zijn bevoegd, met het oog op onderzoek naar het voorkomen van vaste stoffen in de bodem, onroerende zaken, met uitzondering van woningen, te betreden en ter zake onderzoek in te stellen zonder toestemming van de eigenaar of de gebruiker. Zij zijn bevoegd zich te doen vergezellen door andere personen.

2. Eigenaren of gebruikers van de in het eerste lid bedoelde onroerende zaken zijn verplicht de in het eerste lid bedoelde personen op hun onroerende zaken toe te laten en in de gelegenheid te stellen, zonedig met gebruik van hulpmiddelen, ter plaatse een onderzoek in te stellen.

– De oorspronkelijke tekst van artikel II luidde:

Aan de in artikel 13.1, tweede lid, van de Wet milieubeheer genoemde wetten wordt, onder vervanging van de punt na «de Wet bodembescherming» door een komma, toegevoegd: de Ontgrondingenwet.

– De oorspronkelijke tekst van de aanhef van artikel VI luidde:

Artikel 72c, eerste lid, van de onteigeningswet (Stb. 1851, 25) komt te luiden:

– De oorspronkelijke tekst van artikel VII luidde:

1. Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

2. Voor de plaatsing van deze wet in het Staatsblad brengt Onze Minister van Verkeer en Waterstaat de in deze wet voorkomende aanhalingen van paragrafen van de Algemene wet bestuursrecht met de definitieve nummering van die wet in overeenstemming.

II MEMORIE VAN TOELICHTING

– De (sub)paragrafen zijn van een opschrift voorzien.

– De toelichting is aangepast in verband met ontwikkelingen met betrekking tot de (voortgang van de) wetgeving.

– De zesde tot en met negende alinea van § 2.4.8 luiden als volgt:

De hier bedoelde procedure voor het tot stand komen van een vergunning verloopt op grond van afdeling 3.4A van de Awb in grote lijnen als volgt.

Zodra de aanvraag bij het bestuursorgaan is ingediend, wordt de datum van ontvangst van die aanvraag daarop aangetekend en wordt de aanvrager een bewijs toegezonden waarop die datum is vermeld. Het bestuursorgaan heeft na de ontvangst van de aanvraag acht weken de tijd om de aanvrager in de gelegenheid te stellen zijn aanvraag binnen een door het bestuursorgaan gestelde termijn aan te vullen met gegevens en bescheiden die bij de indiening nog ontbraken. De aanvraag kan op grond van artikel 4:5 van de Awb buiten behandeling blijven, indien de aanvrager in gebreke blijft om de aanvraag aan te vullen.

Indien het bestuursorgaan de aanvraag ondanks de onvolledigheid ervan toch in behandeling neemt, wordt hiervan op de aanvraag een aantekening gemaakt. Betrokken andere bestuursorganen krijgen een exemplaar van de aanvraag en de bijgevoegde stukken toegezonden. Ook wordt hen mededeling gedaan van verzoeken tot aanvulling van de aanvraag en van besluiten om de aanvraag niet te behandelen.

Zo spoedig mogelijk stelt het bestuursorgaan een ontwerp-besluit

op. Uiterlijk twaalf weken na de datum van ontvangst van de aanvraag wordt het ontwerp toegezonden aan de aanvrager en aan de betrokken bestuursorganen. Uiterlijk twee weken na die toezending wordt van het ontwerp en van de inspraakmogelijkheden gelijktijdig mededeling gedaan door terinzagelegging en kennisgeving in dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen of in de Staatscourant. Met het ontwerp-besluit worden ook terinzage gelegd een exemplaar van de aanvraag met de daarbij behorende stukken alsmede verslagen van eventueel vooroverleg en (overzichten van) relevante rapporten en adviezen. Gedurende het verdere verloop van de procedure vindt steeds aanvulling plaats met nieuwe relevante stukken en gegevens (o.a. ingebrachte bedenkingen en uitgebrachte adviezen). Adviseurs worden in staat gesteld over het ontwerp-besluit advies uit te brengen binnen vier weken na de terinzagelegging.

Gedurende vier weken na de terinzagelegging van het ontwerp-besluit kan een ieder daartegen schriftelijk bedenkingen inbrengen. In dezelfde periode bestaat de gelegenheid over het ontwerp van gedachten te wisselen en mondeling bedenkingen in te brengen. Het bestuursorgaan stelt ook de aanvrager in de gelegenheid daarbij aanwezig te zijn. Zo spoedig mogelijk na afloop van de termijn voor het inbrengen van bedenkingen wordt het besluit genomen.

Dit moet uiterlijk zes maanden na de datum van ontvangst van de aanvraag gebeuren.

Voor wat betreft de termijnen is een uitzondering gemaakt voor de behandeling van aanvragen die een zeer ingewikkeld of omstreden onderwerp betreffen. In dergelijke gevallen kan het bestuursorgaan, na overleg met de aanvrager, besluiten dat een langere termijn geldt. De beslissing tot verlenging van de termijn moet binnen acht weken na de datum van ontvangst van de aanvraag worden genomen. Van de indiening van de aanvraag en van het besluit tot verlenging van de termijn wordt in dat geval een algemene kennisgeving gedaan. Behalve de termijn voor het nemen van het besluit kan het bestuursorgaan bij zijn beslissing tot verlenging ook de termijn verlengen waarbinnen het

ontwerp-besluit moet worden toegezonden aan de aanvrager.

Het besluit wordt aan de aanvrager bekendgemaakt overeenkomstig artikel 3:41 van de Awb. Het in wetsvoorstel 22 601 voorgestelde artikel 3.5.4A voorziet er in dat uiterlijk twee weken na de bekendmaking mededeling van het besluit wordt gedaan door terinzagelegging en algemene kennisgeving. Hiervoor gelden weer dezelfde regels als die welke gelden voor de terinzagelegging en algemene kennisgeving van het ontwerp-besluit. Tevens wordt een exemplaar van het besluit toegezonden aan degenen die tegen het ontwerp bedenkingen hebben ingebracht.

– De oorspronkelijke tekst van paragraaf 6 luidde als volgt:

6. Deregulering

6.1. Algemeen

Het wetsvoorstel heeft globaal twee hoofddoelstellingen.

In de eerste plaats wordt voorzien in een stelsel van planning en coördinatie ten behoeve van de ontgrondingen die van belang zijn voor de winning van oppervlaktedelfstoffen in Nederland met het oog op de grondstoffenvoorziening voor de bouw. Voor wat betreft de planning wordt niet voorzien in een apart, specifiek planningstelsel. De planning geschiedt met toepassing van het instrumentarium van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (structuurschema, streekplan). Het bepalen van winplaatsen zal kunnen geschieden in het kader van streekplannen. Verder is verplichte beleidscoördinatie voorzien tussen rijk en provincies omtrent onder meer de voorbereiding en uitvoering van het structuurschema oppervlaktedelfstoffen. Indien de vaststelling van winplaatsen geschiedt in het kader van streekplannen, is voorzien in betrokkenheid van de gemeenten wie het aangaat (het bestemmingsplan kan immers belemmeringen bevatten in verband met de verwezenlijking van de voorgenomen winplaats). Bij de voorbereiding van zodanig streekplan wordt de betrokken gemeente geconsulteerd ten aanzien van de vraag of het bestemmingsplan beletselen bevat ten aanzien van de verwezenlijking van de voorgenomen winplaats. Is de gemeente niet bereid deze weg te nemen en gaat de

provincie over tot vaststelling van de winplaats, dan dient gelijktijdig een aanwijzing op grond van de Wet RO aan de gemeente te worden gegeven om het bestemmingsplan aan te passen. Tegen het besluit tot aanwijzing van de winplaats is beroep mogelijk op de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Indien de provincie niet is overgegaan tot het aanwijzen van bepaalde winplaatsen in het streekplan, dan vindt coördinatie ten aanzien van de inhoud van het bestemmingsplan met betrekking tot de vraag of het bestemmingsplan de beoogde winplaats toelaat, plaats bij de beslissing op de aanvraag voor de vergunning ingevolge de Ontgrondingenwet. Die vergunning wordt niet verleend als de beoogde ontgroning in strijd zou zijn met een bestemmingsplan, tenzij de betrokken gemeente heeft meegedeeld planologische medewerking te zullen verlenen of aan de gemeente een aanwijzing op grond van de Wet RO is gegeven om het bestemmingsplan aan te passen.

In de tweede plaats gaat het om de bevordering van doelmatige procedures met betrekking tot de verlening van de diverse vereiste vergunningen en andere toestemmingen (beschikkingen). Met het oog hierop wordt, indien de aanvrager hierom vraagt, coördinatie ingevolge de Wet milieubeheer – door gedeputeerde staten verplicht gesteld ten aanzien van de voorbereiding en behandeling van de diverse aanvragen om toestemmingen. Daarmee wordt bewerkstelligd dat op (nagenoeg) hetzelfde moment een beslissing door de diverse betrokken overheden op de aanvragen om toestemming wordt genomen, waarbij tevens in het kader van die coördinatie inhoudelijke afstemming van de diverse beschikkingen kan plaatsvinden. Met toepassing van de bepalingen van de eerste tranche van de Awb ten aanzien van de (voorbereiding van) beschikkingen betekent het vorenstaande dat in het algemeen in ongeveer een half jaar tijd vanaf het tijdstip van indiening van de aanvraag een beslissing wordt genomen op de diverse aanvragen. Dit betekent een zeer aanzienlijke tijdswinst, vergeleken met de huidige situatie waarin zeer vaak geen parallelle en gecoördineerde behandeling en beslissing plaatsvindt. De indruk bestaat dat in vele

gevallen in de huidige situatie drie tot vijf jaren gemoeid zijn met het verkrijgen van de benodigde bestuurlijke toestemmingen. Nadat de bestuurlijke fase is afgerond, is het in de huidige situatie zo dat er op verschillende momenten en bij verschillende rechters (Kroon, Afdeling rechtspraak Raad van State) procedures worden gevoerd. In het nieuwe bestel komt aan deze verbroekeling van het beroep ten aanzien van de hier bedoelde vergunningen en andere toestemmingen, zowel in tijd gezien als wat de rechtsprekende instantie betreft, een eind. Er vindt integratie van beroep plaats doordat uitsluitend de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State bevoegd wordt verklaard als beroepsinstantie ten aanzien van de diverse beslissingen op verzoeken om toestemming.

Verder is het zo dat de Afdeling op termijn wordt gesteld: binnen een jaar nadat het beroep is ingesteld, dient de Afdeling een beslissing te hebben genomen. Ook dit betekent een aanzienlijk verschil met de huidige situatie, waarin het nogal eens voorkomt dat de behandeling van een beroep tegen alleen reeds een beslissing op de aanvraag om de Ontgrondingenwetvergunning vijf jaar of meer in beslag neemt.

De nieuwe regeling inzake planning en daarmee verband houdende coördinatie (artikelen 7a-7e) op rijks- en provinciaal niveau heeft betrekking op ontgrondingen die van belang zijn voor de oppervlaktedelfstoffenvoorziening. Van de jaarlijks verleende hoeveelheid ontgrondingsvergunningen (ca 500) heeft ca 15% (75) hiervan, betrekking op grote ontgrondingen (groter dan 500 000 m³). Met name voor klei en ophoogzand zijn kleinere ontgrondingen ook van belang voor de oppervlaktedelfstoffenvoorziening. De nieuwe regeling inzake (op verzoek verplichte) coördinatie van voorbereiding en behandeling van aanvragen om toestemming is van toepassing op alle ontgrondingen; hetzelfde is het geval ten aanzien van de integratie van beroepsmomenten.

Het wetsvoorstel sluit voorts aan bij algemene wetgeving. Hierbij zijn van belang de eerste en tweede tranche van de Algemene wet bestuursrecht, de Wet milieubeheer en de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Tot zover een

korte kenschets van de kern van het wetsvoorstel.

6.2. De doelstellingen van de regeling

Deze doelstellingen zijn reeds kort aan de orde geweest in 6.1. Verwezen wordt voorts naar onderdeel 1 en de onderdelen 2.1 en 2.2 (planning en daarmee verband houdende beleidscoördinatie) en naar 2.3 (coördinatie met de RO-instrumenten) en 2.4 (coördinatie vergunningverleningsprocedures, inclusief integratie van beroepsmomenten) van de memorie van toelichting.

De werkings sfeer van de regeling verschilt per onderwerp. Verwezen wordt naar 6.1. Er is samenhang met het instrumentarium van de Wet op de Ruimtelijke Ordening en de Wet milieubeheer. Van belang is voorts de Algemene wet bestuursrecht en de harmoniserende werking ervan.

6.3. Normstelling, delegatie, bestuursinstrumenten en de met de uitvoering gemoeide bestuurlijke lasten

Er is, vergeleken met de geldende wet, niet voorzien in nieuwe delegatie van wetgeving. Het bereik van de regeling wordt uitgebreid tot het Nederlands deel van het continentaal plat en tot ontgrondingen waarop tot dusver de mijnwetgeving van toepassing was. De Wet bodematerialen Noordzee kan dan worden ingetrokken. Voorts wordt het bereik van het vergunningstelsel enigszins uitgebreid in die zin dat vergunningvoorschriften ook betrekking kunnen hebben op het betalen van een bepaald bedrag in plaats van de verplichting tot herinrichting of het betalen van het geheel of een deel van de beheerskosten van het ontgronde perceel alsmede het betalen van het geheel of een deel van de kosten in verband met aanpassingsinrichting van de omgeving van het ontgronde perceel voor zover zij het gevolg zijn van de ontgroning. Aangenomen mag worden dat deze verruiming van de mogelijkheden tot het stellen van voorschriften voor het bevoegd gezag weinig of (nagenoeg) geen lasten zal opleveren, aangezien deze zaken tot dusver hun regeling vonden in privaatrechtelijke contracten met ontgronders.

Voor wat betreft de ingevolge het wetsvoorstel te hanteren bestuurs-

instrumenten kan het volgende worden opgemerkt.

Op het terrein van de planning zal door het rijk elke 5 jaar een structuurschema oppervlakedelfstoffen worden vastgesteld. De noodzaak daartoe is aangegeven in onderdeel 2.1. Het structuurschema is tegelijkertijd een grondstoffennota voor de bouw. In het structuurschema wordt ook aandacht besteed aan het beleid ter bevordering van de toepassing van materialen die oppervlakedelfstoffen vervangen en die dus dienen ter beperking van de winning door middel van ontgroning van vaste stoffen. Het structuurschema beslaat een tijdsbestek van 25 jaar en bevat een stelsel van voortschrijdende planning, waarbij de concreetheit van de uitspraken in het structuurschema afhankelijk is van de vraag hoe ver het tijdvak waarover uitspraken worden gedaan, in de toekomst is gelegen. Door dit systeem van voortschrijdende planning waarbij de uitspraken in het structuurschema concreter zullen zijn naarmate de periode waarop zij betrekking hebben dichterbij is, weten de provincies waar zij aan toe zijn voor wat betreft de door henzelf ter hand te nemen planning in het kader van streekplannen. Het is duidelijk dat hierdoor planning van ontgroningen meer centraal zal staan bij de provincies en dat zij aldus van hun bevoegdheid tot het ruimtelijk reserveren van winplaatsen in hun plannen meer gebruik zullen dienen te maken dan reeds nu het geval is.

In verband met de afstemming tussen rijks- en provinciaal beleid is verder voorzien in wettelijke regeling van de beleidscoördinatie op dit stuk, in het bijzonder van de wettelijke verplichting tot gegevensverstrekking van de deelnemers van dit overleg over en weer.

Voor wat betreft het bestuursinstrumentarium ten aanzien van de toestemmingsprocedures inzake ontgronden is geen nieuw instrumentarium nodig voor de gevallen waarin een provinciale milieuvergunning in het geding is: in die gevallen kan immers reeds rechtens aanspraak worden gemaakt op toepassing van de procedurele coördinatie-regeling van de Wet milieubeheer. Voor de gevallen waarin dit niet het geval is, is wettelijk voorzien in de mogelijkheid dat op basis van de Ontgroningenwetvergunning – die vrijwel steeds de provincie als

bevoegd gezag kent – verplichte coördinatie door de provincie kan worden gevraagd. Verder is voorzien in een aanwijzingsbevoegdheid van de Minister van Verkeer en Waterstaat aan de provincie met betrekking tot de Ontgroningenwetvergunning of de daaraan verbonden of te verbinden voorschriften in bepaalde gevallen (zie onderdeel 2.5). Ook is voorzien in een facultatieve provinciale bestemmingsheffing (zie onderdeel 2.6). De mogelijkheden om ingevolge KB te kunnen onteigenen worden enigszins verruimd (zie onderdeel 3.2). Uit de keuze voor indicatieve planning op rijksniveau en het regelen van de beleidscoördinatie tussen rijk en provincies blijkt dat er sprake is van een zekere centralisatie in de besluitvorming ten aanzien van de ontgroningen ten behoeve van de grondstoffenvoorziening.

Dit kan ook worden afgeleid uit het nieuwe instrument van het geven van een aanwijzing in de sectorlijn door de Minister van Verkeer en Waterstaat aan de provincies (onderdeel 2.5). Niettemin blijft de provincie haar centrale plaats behouden in de Ontgroningenwet: zij is in hoofdzaak de vergunningverlenende instantie, zij zal de concrete winplaatsen in het streekplan dienen te bepalen en zij zal ten aanzien van gemeenten die niet (tijdig) willen meewerken artikel 37 Wet RO dienen toe te passen. Voor de gemeenten neemt de mogelijkheid om het wel of niet toestaan van ontgroningen op hun grondgebied te beïnvloeden, enigszins af. Dit geldt met name indien provincies de winplaats bepalen in hun streekplan. Gemeenten die met het oog daarop planologisch niet willen meewerken, zullen daartoe worden gedwongen door de verplichte toepassing van artikel 37 in die gevallen (artikel 7e). Voor wat betreft ontgroningen buiten de gevallen waarin de winplaats in een streekplan is bepaald, zal de situatie zo zijn dat een ontgrondingsvergunning niet zal kunnen worden verleend als het bestemmingsplan de ontgroning niet toelaat. De provincie heeft in die gevallen echter wel de bevoegdheid om de gemeente te dwingen het bestemmingsplan te herzien (toepassing van artikel 37 Wet RO).

6.4. Handhaving en werkdruk bestuurlijk en justitieel apparaat en rechtsbescherming

De in het wetsvoorstel vervatte regelingen richten zich grotendeels tot overheidsorganen. Voor de handhaving ervan zijn geen specifieke voorzieningen nodig. De regeling inzake vergunning- (voorschriften) heeft het karakter van een kaderregeling. De voorschriften waaraan ontgronders moeten voldoen, worden in het kader van de concrete vergunningverlening geformuleerd.

De voorwaarden voor handhaafbaarheid en de doelmatigheid in het algemeen ten aanzien van de diverse ontgroningen relevante vergunningstelsels worden verbeterd door de verplichte coördinatie-regeling. Er zal slechts één beroepsinstantie zijn, te weten de Afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State. Zij oordeelt zowel over de beroepen tegen streekplannen waarbij winplaatsen zijn bepaald (en de eventueel tegelijkertijd gegeven aanwijzingen aan gemeenten die planologisch niet willen meewerken) als over beroepen tegen al dan niet verleende toestemmingen (vergunningen en andere beschikkingen). Voor wat betreft de kosten voor het rijk kan het volgende worden gezegd. Aan het vaststellen van het structuurschema zijn kosten verbonden. De landelijke planning wordt benaderd vanuit de grondstoffenvoorziening voor de bouw. Dit vergt onderzoek en monitoring met betrekking tot de grondstoffenvoorziening. Verder zijn kosten verbonden aan het beleidscoördinatie-overleg met de provincies en de monitoring van het ontgroningenbeleid van de provincie. Het goedkeuringsvereisten aanzien van provinciale ontgrondingsverordeningen zal vervallen.

Het aangeven van winplaatsen geschiedt niet in het structuurschema. Het structuurschema zal aangeven of er vanuit het rijk gezien voldoende geologische en ruimtelijke-ordeningsmogelijkheden zijn voor de per provincie winbaar te maken hoeveelheden. Maakt een provincie onvoldoende (tijdig) bepaalde hoeveelheden winbaar, dan kan op grond van de Wet RO een aanwijzing op basis van het structuurschema worden gegeven om een bepaalde winplaats vast te stellen.

De kosten voor de hier aangegeven werkzaamheden zullen, vergeleken met de huidige situatie, beperkt zijn aangezien het merendeel van de bedoelde activiteiten (planning, coördinatie) ook nu reeds door het rijk verricht wordt. Extra-kosten zullen zijn verbonden voor het eventueel maken van een mer ten behoeve van het deel van het structuurschema waarin in hoofdlijnen de beslissing omtrent een winplaats wordt genomen, indien een aanwijzing op grond van de Wet RO zou moeten worden gegeven dan wel een aanwijzing zou moeten worden gegeven met betrekking tot een te verlenen of verleende ontgrondingsvergunning (artikel 8, vijfde lid).

De gevolgen voor de rechterlijke macht zijn de volgende. De bevoegde instantie zal uitsluitend zijn de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Deze oordeelt in eerste en enige ressort over de beroepen tegen winplaatsbepalingen in streekplannen en over de beroepen tegen beschikkingen die tot stand zijn gekomen middels gecoördineerde behandeling vanwege de provincie. Ten aanzien van beslissingen inzake ontgrondingen vindt derhalve concentratie van beroepen plaats, waarbij het gaat om enerzijds het streekplan (aanwijzing winplaats) en anderzijds de beslissing op de diverse vergunningaanvragen. Doublures in de rechtsbescherming zijn zoveel mogelijk vermeden. Verwezen wordt naar de artikelen 21, tweede lid, 21a, 21c en 21d. Het voordeel van de nieuwe opzet is derhalve zoveel mogelijk geïntegreerde behandeling van beroepen. De beslissing op het beroep dient binnen een jaar na indiening van het beroepschrift te zijn genomen.

Ten aanzien van de kosten voor de provincies kan het volgende worden opgemerkt. Voor de provincies zal sprake zijn van een taakverzwaring ten aanzien van de planning die voortvloeit uit het structuurschema, daarmee samenhangend onderzoek en het beleidscoördinatie-overleg. Hetzelfde geldt voor de vaststelling van winplaatsen en de kosten, verbonden aan de procedure van het streekplan.

Er is voorzien in een bestemmingsheffing, om de extra-kosten van de zojuist vermelde werkzaamheden te financieren. Gemiddeld zal het gaan –

zo wordt verwacht – om enkele centen (1–5 cent) per ton oppervlaktedelfstof. De hoogte van het tarief kan per provincie verschillen. De totale opbrengst zal landelijk per jaar enkele miljoenen gulden bedragen, waarbij wordt uitgegaan van circa 75 miljoen ton per jaar in alle provincies te zamen. De perceptiekosten zullen minimaal zijn, aangezien inning van de bestemmingsheffing op dezelfde wijze kan plaatsvinden als inning van de leges.

De werkzaamheden in verband met de coördinatie van de behandeling van de diverse aanvragen – indien de vergunningaanvrager dit heeft verzocht, zal de provincie verplicht zijn de coördinatieregeling van de Wet milieubeheer toe te passen – zullen op zich een taakverzwaring betekenen, aangezien de provincie in een korte periode intensiever dan nu het geval is, betrokken zal zijn bij de toestemmingsprocedures. Anderzijds is sprake van taakverlichting aangezien de provincie niet steeds opnieuw bij verschillende van de toestemmingsprocedures zal worden betrokken. Door middel van de leges kunnen eventuele extra-kosten worden doorberekend. Het vorenstaande is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de toepassing van de regeling met betrekking tot de coördinatie tussen de vergunningverlening op grond van de Ontgrondingenwet en het bestemmingsplan (onderdeel 2.3). In de sfeer van het beroep geldt dat er extra bestuurslasten zijn doordat beroep wordt opgesteld tegen vaststelling van de winplaats in het streekplan. Daar staat tegenover dat bestuurslasten in verband met beroepen tegen ontgrondingsvergunningen minder zullen zijn aangezien in die gevallen de beslissing ten principale (bepaling winplaats) reeds vaststaat.

Ten aanzien van de kosten van de gemeente kan worden opgemerkt dat deze kosten sterk afhangen van de vraag hoe de gemeente zich opstelt. Ook nu maken de gemeenten kosten in dit verband, onder meer aangezien zij betrokken zijn bij de vraag waar de winplaatsen worden bepaald. Uit de verplichting mee te werken aan de coördinatie – door de provincie – bij de behandeling van vergunningaanvragen zal enige stijging van kosten kunnen voortvloeien, maar deze kan door middel van leges worden doorberekend. Grosso modo worden

voor de gemeenten geen substantiële kostenverhogingen verwacht, afgezien van bestuurslasten als gevolg van toenemende maatschappelijke betrokkenheid en weerstand tegen (grootschalige) ingrepen in het landschap. Deze laatste ontwikkeling staat echter los van het wetsvoorstel.

6.5. Bedrijfseffecten

In ons land zijn, afgezien van vele tientallen kleine winners van ophoogzand, ruim 100 ontgrondingsbedrijven die met name grind, ophoogzand en beton- en metselzand winnen. In totaal zijn daarbij enkele duizenden personen werkzaam. Daarnaast zijn er ca 75 bedrijven die ontgronden en van het ontgronde materiaal bouwstoffen c.q. bouwmaterialen fabriceren. Het gaat hierbij om onder meer cement, bakstenen, dakpannen en kalkzandsteen. In deze bedrijven zijn ca 5000 personen werkzaam. Algemeen kan worden gesteld dat de oppervlaktedelfstoffenwinning in ons land een basisvoorziening vormt voor de bouw waarin jaarlijks ca f 55 miljard omgaat. Ten gevolge van de voorziene overheidsplanning treedt er aanzienlijke kostenbesparing op bij de betrokken ontgronder. Door de planning wordt veel duidelijker dan nu het geval is waar met grote kans op succes een vergunning kan worden aangevraagd. Dit betekent minder uitgaven op dit stuk (minder onderzoek, overleg e.d.). In verband hiermee wordt het dan ook redelijk geacht dat de ontgronders voor de extra-kosten van planning, onderzoek en coördinatie betalen. Dit geschiedt door de bovengenoemde bestemmingsheffing. De kosten van de heffing kunnen worden doorberekend aan de afnemers van de grondstoffen. Voor wat betreft de – beperkte – verruiming van de mogelijkheid vergunningvoorschriften te stellen is, zoals eerder opgemerkt, de praktijk nu dat vaak privaatrechtelijke overeenkomsten worden gesloten, waarbij ten laste van de ontgronder worden gebracht kosten in verband met de aanpassingsinrichting van de omgeving van het ontgronde perceel en kosten van beheer van het ontgronde perceel. Indien op deze punten niet langer overeenkomsten zullen worden gesloten, maar deze punten geregeld worden bij wijze van vergunningvoorschrift, betekent dit dat naar verwachting niet of

nauwelijks zwaardere lasten zullen ontstaan voor de ontgronder. Verwacht mag worden dat de lasten van de herinrichting (enigszins) zullen toenemen. Dit is echter een gevolg van de maatschappelijke ontwikkeling waarbij hogere eisen worden gesteld aan de herinrichting. Dit aspect staat dus los van dit wetsvoorstel. Het wetsvoorstel heeft gunstige effecten voor de ontgronders, met name waar het is gericht op coördinatie (door parallelschakeling) van vergunning-procedures, culminerend in integratie van beroepsmomenten. Deze coördinatie is wettelijk verplicht als de ontgronder (aanvrager) er om verzoekt. Dezelfde positieve effecten zijn verbonden aan de regeling inzake coördinatie van de vergunning-verlening op grond van de Ontgrondingenwet en het bestemmingsplan. De periode vanaf de indiening van de aanvraag om vergunningen tot en met het onherroepelijk worden van de beslissing in beroep zal in het algemeen circa 1 1/2 jaar duren.

De behandeling van de aanvragen om vergunning zal circa een half jaar vergen; de behandeling in beroep een jaar. Dit betekent een zeer aanzienlijke besparing in tijd en in werklust voor de ontgronder, vergeleken met de huidige situatie. Het beroep tegen de aanwijzing van de winplaats en het beroep tegen een beslissing op een aanvraag om vergunning zullen, indien de beslissing genomen is met toepassing van de coördinatie-regeling van de Wet milieubeheer, binnen een jaar moeten zijn afgewikkeld.

– De oorspronkelijke toelichting op artikel 6 luidde:

Artikel 6

Vergeleken met het geldende artikel 6 zijn twee wijzigingen aangebracht. De eerste houdt verband met de omstandigheid dat het goedkeurings-vereiste ten aanzien van de in artikel 5, tweede lid, bedoelde provinciale verordeningen komt te vervallen door het schrappen van artikel 5, derde lid.

De tweede betreft het schrappen van de ministers die mede betrokken zijn bij het doen van een voordracht voor een besluit als bedoeld in dit artikel. Gelet op het gestelde onderaanwijzing 29 van de Aanwijzingen voor de regelgeving is het niet wenselijk wettelijk te regelen dat een voordracht voor een algemene

maatregel van bestuur gedaan wordt in overeenstemming met andere ministers.

– De oorspronkelijke tekst van de toelichting op de artikelen 10 en 11 luidde:

Artikel 10

Het eerste lid is toegelicht in onderdeel 2.4.8 van de toelichting. De vantoepassingverklaring van afdeling 13.2 van de Wet milieubeheer – zoals deze luidt na het van kracht worden van wetsvoorstel 22 601 (wijziging Awb en enkele andere wetten in verband met de regeling van een procedure voor de voorbereiding en totstandkoming van besluiten en aanpassing van de Wabm en enkele andere wetten aan de eerste tranche van de Awb) – houdt verband met Artikel II van het onderhavige wetsvoorstel, op grond waarvan de Ontgrondingenwet wordt opgenomen in de lijst van de in artikel 13.1, tweede lid, van de Wm genoemde wetten. Het tweede tot en met vierde lid zijn toegelicht in onderdeel 2.3.6 van de toelichting. Het zevende en achtste lid zijn eveneens toegelicht onder 2.3.6.

Artikel 11

De vervallenverklaring van dit artikel inzake het stellen van een termijn waarbinnen op de aanvraag om vergunning moet zijn beslist, is toegelicht in onderdeel 2.4.14.

– De oorspronkelijke tekst van de toelichting op artikel 25a luidde:

Artikel 25a

Gebleken is dat er in de praktijk behoefte bestaat aan een bepaling die het mogelijk maakt zonder de toestemming van de eigenaar, de pachter of de gebruiker anderszins, percelen te betreden teneinde onderzoek te doen naar het voorkomen van oppervlakte-delfstoffen. Om die reden is in het eerste lid bepaald dat door de minister onderscheidenlijk gedeputeerde staten aan te wijzen personen – dit behoeven geen ambtenaren te zijn – bevoegd zijn met het oog op bedoeld grondonderzoek percelen, met uitzondering van woningen, te betreden. Volgens het tweede lid zijn eigenaren of gebruikers van bedoelde percelen verplicht te gedogen dat zodanig onderzoek op hun percelen

wordt ingesteld. Overtreding van deze bepaling is strafbaar gesteld in artikel 23 van de wet.